

Ҳадис дарслари (236-дарс) Одамлардан нарса сўрашдан сақланиш

Ҳадис
ДАРСЛАРИ

236-ДАРС

Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф роҳимаҳуллоҳнинг «Ҳадис ва ҳаёт» туркум китоби асосида бериб борилади. Мавзуларнинг тўлиқ матни билан танишиш учун китобнинг ўзига мурожаат қилиш тавсия этилади.

19:00 / 21.06.2023 2239

يَضْرَمُ صَاعِ نَبِ سَيْقِ نَع
هُرْمَافَ مَلْسَا هُنَا هُنَعُ هَلَلَا
هُيَلَعُ هَلَلَا يَلَصَّ يَبِّنَلَا
ءَامَبَلَسَتَّ عَيْ نَأْمَلَسَو
يَنْسَلَلَا بَأَخْصَا هَاوَرِي رِدِسَو

Қайс ибн Осим розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«У киши мусулмон бўлганида Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам сув ва сидр ила ғусл қилишга амр этган эканлар».

«Сунан» эгалари ривоят қилганлар.

Қайс ибн Осим ибн Синон Мунқирий ат-Тамимий. Кунялари Абу Али, арабларнинг тадбирли амирларидан, шижоат ва ҳалимлик билан танилган, жоҳилиятда шоир ва саййидлик билан машҳур бўлган саҳобалардан эдилар.

Бу саҳоба ароқ ичишни Исломга киришдан олдин ҳам ўзларига ҳаром қилган эдилар. Ҳижратнинг 9-санасида Тамим қабиласи томонидан Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга элчи бўлиб келиб, ана шу йили Исломга кирдилар.

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бу зотни қавмларидан садақаларни йиғиш учун масъул этиб тайинладилар.

Бу зот Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан кўп ҳадислар ривоят қилдилар. У кишидан Ҳасан, Аҳнаф, Хулайфа ибн Ҳусайн, ўғиллари Ҳаким ибн Қайс ва бошқалар ривоят қилганлар.

Қайс ибн Осимнинг 33 нафар фарзандлари бор эди. Вафот этишларидан олдин уларни чақириб:

«Эй болаларим, менинг васиятимни эшитинглар. Чунки мендан бошқа киши сизларга насиҳат қилмайди. Молларингизни тадбир билан ишлатинг, бундай қилишларингиз сахий бўлиш учун огоҳ этади ва маломатдан сақлайди. Одамлардан нарса сўрашдан сақланинглар, чунки кишининг охирги касби сўрашдир».

Бу зот ҳаётларининг охирида Басрада истиқомат қилдилар. Ҳижратнинг 20-санасида (милодий 640 йилда) ана шу ерда вафот этдилар.

«Сидр» бир ўсимлик бўлиб, сувга қўшилса, совун вазифасини ўташи мумкин.

Қайс ибн Осим розияллоҳу анҳунинг ушбу ҳадисларини далил қилиб, «Моликий ва Ҳанбалий мазҳаблари кофир одам мусулмон бўлганда ғусл қилиш вожиб бўлади», дейдилар.

Ҳанафий ва Шофеъий мазҳаблари эса янги мусулмон бўлган собиқ кофирнинг ғусл қилиш ҳукмини иккига бўладилар.

1. Агар янги мусулмон бўлган одам жунуб бўлмаса, ғусл қилиш унинг учун мустаҳаб бўлади. Чунки Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳар бир янги мусулмон бўлган одамни ғусл қилишга буюрмаганлар. Шунинг учун янги мусулмон бўлган одам жунуб бўлмаса, таҳорат қилиб олса бўлади.

2. Агар янги мусулмон бўлган одам жунуб бўлса, унинг учун ғусл қилмоқ вожиб бўлади. Чунки жунуб кишига ғусл вожиблигида ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

Шунингдек, ғуслга сабаб бўладиган нарсалар ҳам бор, мисол учун:

1. Ҳайз ва нифос.

Имом Бухорий ва Имом Муслимлар ривоят қилган ҳадисда Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам Фотима бинти Қайс розияллоҳу анҳога:

«Агар ҳайз келса, намозни қўй. Қачонки ҳайз кетса, ғусл қил ва намоз ўқи», деганлар.

Шунинг учун ҳайздан пок бўлган аёлга ғусл вожиб.

Нифос эса янги туққан аёлда тўпланиб қолган ҳайздир. Шунинг учун нифосдан пок бўлган аёлга ҳам ғусл вожиб бўлади. Бу каби масалалар ўз бобида батафсил ўрганилади, иншааллоҳ.

2. Шаҳид бўлмаган мусулмон маййитга ҳам ғусл вожиб бўлади.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг даврларида ҳаммага шу муомала қилинган.

Имом Бухорий ва Имом Муслимлар Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилган ҳадисда уловидан йиқилиб ўлган киши ҳақида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Уни сув ва сидр ила ювинглар ва икки кийим ила кафанланглар», деганлар.

Бу бобда зикр қилинмаган суннат ғусллар ҳам бор:

1. Икки ийд намози учун ғусл қилиш.

Чунки Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай қилганлар.

2. Ҳаж ёки умра учун эҳром боғлаганда ғусл қилиш. Буни Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам қилганлар.

3. Арафотда туриш учун ғусл қилиш. Бу ҳам Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламдан собит бўлган суннатдир.

4. Истеҳоза (одатдан ташқари қон) кўрган аёл учун. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам Умму Ҳабиба ва Зайнаб бинти Жаҳш оналаримизга шу амрни қилганлар.

5. Ҳушидан кетган одам ўзига келганида ғусл қилиш. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай қилганлар. Уламолар бунга жинниликдан тузалган ва мастликдан ҳушёр бўлган одамларни ҳам қўшадилар.

6. Кўпчилик тўпланиб қилинадиган ибодатларда тер ва бошқа сабабларга кўра нохуш ҳидларнинг тарқалиб кетишининг олдини олиш ниятида ғусл қилиш тавсия этилади. Бундай ишларга Муздалифада тунаш, шайтонга тош отиш, зиёрат ва видо тавофлари, қуёш ва ой тутилгандаги намозлар ва истисқо намозлари киради.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобининг 4-жузи асосида тайёрланди.

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 18 февралдаги 03-07/1102-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.